

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ САМОІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

В теперішній час у теорії і практиці професійного розвитку все більше відчувається необхідність нового осмислення сутності і сенсу праці психологів, відповідно і змінюються вимоги до підготовки майбутніх психологів, до специфіки їхньої професійної спрямованості. Все більше на перший план висуваються проблеми, пов'язані зі становленням професійної самоідентичності, адже ключовою кваліфікаційною характеристикою психолога є рівень сформованості професійної самоідентичності.[1]

Ідентичність особистості - це інтегруюча основа, центральна якість, яка дає людині відчуття нерозривного зв'язку з оточуючим соціальним світом. Ідентичність суб'єктивно переживається як почуття внутрішньої відповідності та інтегрованості у часі та просторі, як образ себе, що приймається особистістю, з усім багатством стосунків з всім зовнішнім соціальним світом.[3]

Професійна самоідентичність формується на уявленні людини про своє місце роботи в конкретній професійній групі, а також про стан і престиж професійної групи в суспільстві. Професійна ідентичність дає можливість людині орієнтуватись у виборі професії та дозволяє максимально самореалізуватись в обраній професії.

Нами було проведено дослідження вибірка якого склала 30 студентів-психологів та 30 фахівців психологів з досвідом роботи більше 3-ох років.

В результаті проведення дослідження в студентів 4-го курсу напряму підготовки «Практична психологія» за допомогою «Методики вивчення професійної ідентичності Л.Б. Шнейдер». Були отримані такі результати:

53% випробуваних студентів-психологів набрали таку кількість балів, що відповідає дифузній ідентичності, тоді як 10% фахівців психологів набрали аналогічну кількість балів. Дифузна ідентичність - статус ідентичності, при якому немає міцних цілей, цінностей і переконань і спроб їх активно сформувати.

Людина з «дифузійною ідентичністю» може вступити в стадію «мораторію» і потім перейти до «зрілої ідентичності». Але вона може також назавжди залишитися на рівні «передчасної ідентичності», відмовившись від активного вибору і самовизначення, або піти шляхом дифузії. «Дифузній ідентичності» відповідає знижена інтелектуальна самостійність, особливо при вирішенні складних завдань в стресових ситуаціях; представники даного типу в таких випадках відчують себе скутими.

33% випробуваних студентів-психологів набрали таку кількість балів, що відповідає мараторній ідентичності, серед фахівців психологів таку ж кількість балів отримало 30% випробуваних. Мараторна ідентичність - це статус

ідентичності, при якому людина перебуває в стані кризи ідентичності і активно намагається вирішити його, пробуючи різні варіанти. «Мораторій» зазвичай передбачає високий тривожності.

10% випробуваних студентів-психологів набрали таку кількість балів, що відповідає досягнутій позитивній ідентичності, тоді як 40% фахівців психологів набрали такі ж бали, що говорить про переважання досягнутої ідентичності у фахівців психологів. Досягнута позитивна ідентичність - статус ідентичності, яким володіє людина, що сформувала певну сукупність особистісно-значущих для неї цілей, цінностей і переконань, що переживає їх як особистісно-значущі, забезпечують йому почуття спрямованості і осмисленості життя. Репрезентацією досягнутої ідентичності є позитивне самоствавлення при позитивному оцінюванні власних якостей і стабільного зв'язку з соціумом, а також повної координації механізмів ідентифікації і відокремлення.

3%, випробуваних студентів-психологів набрали таку кількість балів що відповідає псевдопозитивній ідентичності, а серед фахівців психологів таку кількість балів набрали 20% випробуваних. Псевдопозитивна ідентичність – стабільне заперечення своєї унікальності або, навпроти, її амбітне підкреслення з переходом в стереотипію, а також порушення механізмів ідентифікації і відокремлення в сторону гіпертрофованості, порушення тимчасової зв'язності життя, ригідність Я-концепції, хворобливе неприйняття критики на свою адресу, низька рефлексія.

Отже, проаналізувавши та описавши отримані результати можна констатувати відмінність прояву самоідентичності в студентів психологів та в фахівців психологів. Переважна більшість студентів психологів має дифузний рівень розвитку ідентичності, що обумовлено відсутністю професійного досвіду, професійної кооперації та несформованість професійних рис особистості. Напротивагу в вибірці фахівців психологів переважна більшість має позитивну досягнуту ідентичність, що говорить про її сформованість та набутість в результаті професійної діяльності.

Література:

1. Антонова Н.В. Проблема личностной идентичности в интерпретации современного психоанализа, интеракционизма и когнитивной психологии / Н.В. Антонова. // Вопросы психологии. – 2013. – №1. – С. 131–143.
2. Зливков В.Л. Проблема особистісної та професійної самоідентифікації в сучасній психології / В.Л. Зливков. – Київ: Український центр політичного менеджменту, 2005. – 144 с.
3. Марунець М. Прикладні аспекти дослідження професійної ідентичності М. Марунець // Соціальна психологія, 2006. - № 3. - С. 90-97.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>